

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ТА ВІДГОДІВЕЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ПРИ РІЗНИХ ПОЄДНАННЯХ

Л. В. Онищенко
miarpvp@gmail.com

Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошеного землеробства НААН
вул. Центральна, 17, с. Полігон, Вітовський р-н,
Миколаївська обл., 57217, Україна

Висвітлено стан і направленість роботи з формування високопродуктивного генотипу свиней на Миколаївщині. Акцентовано увагу на вдосконалення продуктивних якостей нових порід м'ясного напрямку. Установлено, що тварини червоної білопоясої породи, яких використовують у господарстві, відповідають вимогам класу еліта та першого класу. Під час дослідження проаналізовано продуктивність свиноматок, які характеризувалися досить високими відтворювальними якостями, що пояснюється особливостями генотипів при задовільному рівні годівлі та створенням належних умов для утримання підсисних свиноматок.

Показано, що за основними показниками відтворювальних якостей кращими були свиноматки, батьківські форми яких відповідали вимогам класу еліта, а також тварини нової заводської лінії Добряка 3549.

Подальша робота зі свинями червоної білопоясої породи направлена на збереження і розширення племінної бази, генеалогічної структури, а також підвищення репродуктивних, відгодівельних та м'ясних якостей.

Ключові слова: відтворювальні якості, багатоплідність, збереження, поєднання, жива маса, порода.

THE SOWS' REPRODUCTIVE and FATTENING QUALITIES at the VARIOUS COMBINATIONS

L. V. Onishchenko
miarpvp@gmail.com

Mykolaiv State Agricultural Research Station of the Institute of Irrigated
Agriculture of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
17, Tsentralna Street, Poligon, Vitovs'kiy district,
Mykolaiv region, 57217, Ukraine

The state and direction of the work for the pigs' highly productive gene pool formation in Mykolaiv region are covered in the article. Attention is focused on the improving of new meat breeds productive qualities. It has been established that animals of Bilopoyasa Red and White breed that are used on the farm meet requirements of elite class and first class. During research was analyzed the sows productivity for purebred breeding and crossing, which were characterized by higher reproductive qualities, that is explained by peculiarities of genotypes at a satisfactory level of feeding and the creation the conditions for keeping suckling sows.

It is shown the best sows by the main indicators of the reproductive qualities were animals, which had parental forms corresponded to the elite class requirements, as well as the pigs of new breeding line Dobriak 3549 that met elite class requirements.

Further work with pigs of Bilopoiasa Red breed is aimed at preserving and expanding breeding base and genealogical structure, as well as increasing reproductive, fattening and meat qualities.

Keywords: reproductive qualities, prolificacy, preservation, combinations, live weight, breed.

ВОСПРИЗВОДИТЕЛЬНЫЕ И ОТКОРМОЧНЫЕ КАЧЕСТВА СВИНОМАТОК ПРИ РАЗЛИЧНЫХ СОЧЕТАНИЯХ

Л. В. Онищенко
miapvp@gmail.com

Николаевская государственная опытная станция
Института орошаемого земледелия НААН
ул. Центральная, 17, с. Полигон, Витовский р-н,
Николаевская обл., 57217, Украина

В статье освещено состояние и направленность работы по формированию высокопродуктивного генофонда свиней на Николаевщине. Акцентировано внимание на совершенствовании про-

дуктивных качеств новых пород мясного направления. Установлено, что животные красной белопоясой породы, которых используют в хозяйстве, отвечают требованиям класса элита и первого класса. Во время исследования проанализированы продуктивность свиноматок при чистопородном разведении и скрещивании, которые характеризовались более высокими воспроизводительными качествами, что объясняется особенностями генотипов при удовлетворительном уровне кормления и создании условий для содержания подсосных свиноматок.

Показано, что по основным показателям воспроизводительных качеств лучшими были свиноматки, родительские формы которых соответствовали требованиям класса элита, а также животные новой заводской линии Добряка 3549, которая отвечала требованиям класса элита.

Дальнейшая работа со свиньями красной белопоясой породы направлена на сохранение и расширение племенной базы и генеалогической структуры, а также повышение репродуктивных, откормочных и мясных качеств.

Ключевые слова: воспроизводительные качества, многоплодие, сохранность, сочетания, живая масса, порода.

Червона білопояса порода свиней є одним з новітніх вітчизняних селекційних досягнень, процес створення якої розпочався у 80-ті роки минулого сторіччя. Результати багаторічної спільної роботи вчених та виробників затверджено наказом Міністерства АПК України і УААН за № 324/47 від 14 травня 2007 р. як нове селекційне досягнення під назвою червона білопояса порода м'ясних свиней за заводською маркою ЧБП. Авторами породи визнані: В. П. Рибалко, Є. М. Агапова, Ю. Ф. Мельник, В. В. Семенов, В. А. Лісний, В. М. Бугаєвський, В. М. Нагаєвич, О. І. Костенко, О. Г. Фесенко, В. А. Піщолка, В. А. Тарасюк, В. А. Азалієв, Н. В. Реус і Л. Д. Бузинська. За методичним керівництвом академіка УААН Рибалка В. П., породу створено шляхом складного відтворювального схрещування свиней семи порід: велика біла, миргородська, ландрас, уссекс-седлбек, п'єтрен, дюрк та гемпшир [1,2,3].

Програмою розведення передбачалося поєднати високі відгодівельні та м'ясні якості батьківських (спеціалізованих м'ясних) порід та пристосованість до умов України вихідних материнських порід [4, 5,6].

За фенотипом порода має певні особливості, які стійко успадковуються при чистопорідному розведенні та вирізняють її від інших популяцій [7,8]. Зараз червоних білопоясих свиней розводять у

шістьох господарствах України. За даними державної переатестації племінних підприємств у 2017 році, в різних регіонах нашої країни три стада відповідали статусу племінного заводу, а інші – племінного репродуктора.

Племінний репродуктор ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського району, що на Миколаївщині, є одним із господарств, яке входило до ряду підприємств, на базі яких проводилася апробація нової заводської лінії Добряка 3549 червоної білопоясої породи. У господарстві проводиться селекційно-племінна робота з розведення нового генотипу, його консолідація та удосконалення. Вважаємо за необхідне представити результати продуктивності свиней (ЧБП) в умовах зазначеного господарства.

Матеріал і методика досліджень. Метою нашої роботи передбачалось вивчення відтворювальних та відгодівельних якостей свиноматок червоної білопоясої породи.

Методична схема досліджень наведена у таблиці 1.

Таблиця 1. Схема експериментальних досліджень

Підслідні групи	Поєднання				Контрольна відгодівля до живої маси 100 кг			
	свиноматки	кількість, голів	кнур	кількість, голів	кількість, голів	гематологічні дослідження, голів	контрольний забій, голів	фізико-хімічні дослідження
I (к)	♀ЧБП (С)	12	♂ЧБП (С)	3	12	4	4	4
II	♀ЧБП (М)	12	♂ЧБП (М)	3	12	4	4	4
III	♀ЧБП (М)	12	♂ЧБП (НС)	3	12	4	4	4
IV	♀ЧБП (НС)	12	♂ЧБП (М)	3	12	4	4	4
V	♀ЧБП (НС)	12	♂ЧБП (НС)	3	12	4	4	4
VI	♀ЧБП (С)	12	♂НЗЛ	2	12	4	4	4

Примітка: ЧБП – червона білопояса порода

ЧБП (М) – з максимальними показниками

ЧБП (НС) – з нижче середніми показниками

ЧБП (С) – з середніми показниками

НЗЛ – нова заводська лінія Добряка 3549 червоної білопоясої породи.

За принципом аналогів було сформовано VI підслідних груп. В кожній по 12 свиноматок червоної білопоясої породи та 3 кнура цієї

ж породи. Для проведення досліду використовували також 2 кнурів нової заводської лінії Добряка 3549.

Результати досліджень. Великоплідність свиноматок – одна з важливих селекційних ознак, що знаходиться в зворотному зв'язку з багатоплідністю [9,10].

Проведені дослідження свідчать про інтенсивний ріст свиней усіх піддослідних груп в постембріональний період (табл. 2). Найбільшу великоплідність виявлено в II піддослідній групі ($1,44 \pm 0,01$ кг), що на 0,09 кг більше в порівнянні з тваринами контрольної групи, найменший показник у V піддослідній групі ($1,27 \pm 0,01$ кг). Найбільш високою багатоплідністю характеризувалися свиноматки поєднання ♀ЧБП (М) х ♂ЧБП (М) – $11,8 \pm 0,24$ гол., де батьківські форми відповідали вимогам класу еліта, а також тварини поєднання ♀ЧБП (С) х ♂НЗЛ – $11,3 \pm 0,24$ гол., де материнська форма була 1 класу, а батьківська, нова заводська лінія Добряка 3549, – класу еліта.

При вивченні інтенсивності росту поросят-сисунів, їх збереження і подальше отримання вищої живої маси при відлученні визначає важливий селекційний показник – молочність. Найвища молочність була у VI піддослідній групі, де молодняк перевершив за цим показником ровесників I контрольної групи на 17,9 кг, тобто на 47,6%, ($P \geq 0,999$). За показниками живої маси при народженні, маси гнізда у віці 2 місяці і маси одного поросяти при відлученні характеризувалися матки поєднання ♀ЧБП (М) х ♂ЧБП (М) відповідно: $1,44 \pm 0,01$ кг, $194,2 \pm 2,89$ і $17,5 \pm 0,13$ кг і матки при поєднанні ♀ЧБП (С) х ♂НЗЛ – $1,41 \pm 0,02$ кг, $182,5 \pm 2,31$ і $17,3 \pm 0,19$ кг.

Одним з найважливіших показників відтворювальної здатності маток вважається збереженість поросят при відлученні. У цьому досліді найбільш високе збереження – 96,5% було при поєднанні батьківських форм – з нижче середніми показниками, тобто тварини позакласні, що узгоджується з низькою багатоплідністю. В інших поєднаннях збереження варіювало в межах 93-95,8%.

Комплексний індекс продуктивної здатності (Р), який характеризує материнські якості був найвищим у поєднанні ♀ЧБП (М) х ♂ЧБП (М) і склав $127,7 \pm 1,35$ бала, що на 11,8 бала більше в порівнянні з тваринами контрольної групи (рис. 1).

Відомо, що ефективність відгодівлі молодняку свиней залежить від багатьох факторів, головні з яких – умови годівлі і утримання, порода належність, вік та жива маса тварин.

Результати відгодівельних якостей чистопородних і помісних свиней свідчать про те, що середньодобові прирости живої маси усіх груп протягом періоду контрольної відгодівлі були в межах 486,63-693,66 г, витрачаючи на 1 кг приросту 3,96-4,30 кормової одиниці корму (табл. 3.).

Таблиця 2. Відтворювальні якості піддослідних свиноматок $\bar{x} \pm \overline{Sx}$

Показник	Піддослідні групи					
	I(к)	II	III	IV	V	VI
Багатоплідність свиноматок, гол.	9,6 \pm 0,19	11,8 \pm 0,24***	9,5 \pm 0,13	10,2 \pm 0,18	8,5 \pm 0,16	11,3 \pm 0,24***
Великоплідність, кг	1,35 \pm 0,24	1,44 \pm 0,01**	1,33 \pm 0,01	1,36 \pm 0,01	1,27 \pm 0,01	1,41 \pm 0,02*
Молочність, кг	37,6 \pm 1,12	54,1 \pm 1,44*	38,2 \pm 0,52	38,5 \pm 0,25	36,7 \pm 1,28	55,5 \pm 1,18***
Кількість поросят у 2-місячному віці, гол.	9,2 \pm 0,21	11,1 \pm 0,16**	9,0 \pm 0,14	9,7 \pm 0,13	8,2 \pm 0,13	10,5 \pm 0,168*
Жива маса поросят у 2-місячному віці, кг	17,4 \pm 0,33	17,5 \pm 0,13	17,8 \pm 0,13	17,4 \pm 0,26	17,1 \pm 0,16	17,3 \pm 0,19
Жива маса гніда у 2-місячному віці, кг	160,0 \pm 1,42	194,2 \pm 2,89**	160,8 \pm 2,59	168,8 \pm 2,59	140,2 \pm 2,84	182,5 \pm 0,31*
Збереженість приплоду, %	95,8	94, 0	94,7	95,0	96,5	93,0
Комплексний індекс відтворювальної здатності свиноматок (P), балів	115,9 \pm 0,24	127,7 \pm 1,35**	112,1 \pm 1,38	116,2 \pm 1,48	110,6 \pm 1,45	122,5 \pm 0,74*

Примітка: *P \geq 0,95; **P \geq 0,99- різниця порівняно з контрольною групою.

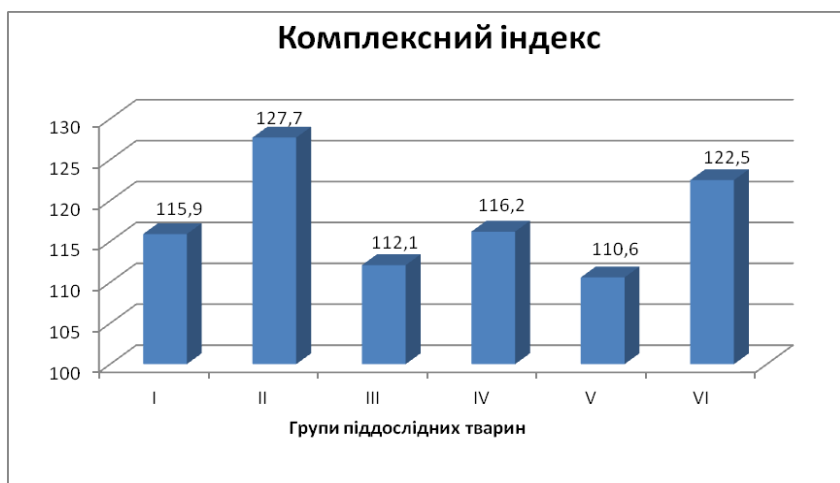

Рис. 1. Комплексний індекс продуктивної здатності підослідних свиноматок

Таблиця 3. Відгодівельні якості підослідних свиней, $X \pm Sx$

Підослідні групи	Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	Середньодобовий приріст, г	Витрати кормів на 1 кг приросту, корм. од.	
Жива маса 100 кг (n=60)				
I(к)	$X \pm Sx$	185,06 \pm 0,98	510,12 \pm 4,29	4,27
	CV, %	1,43	1,76	3,21
II	$X \pm Sx$	176,01 \pm 0,98**	693,66 \pm 5,49**	3,96
	CV, %	0,53	4,04	2,58
III	$X \pm Sx$	180,76 \pm 0,49**	551,72 \pm 4,58**	4,20
	CV, %	0,91	3,63	3,56
IV	$X \pm Sx$	182,09 \pm 0,53	540,00 \pm 1,68	4,21
	CV, %	1,75	1,42	2,38
V	$X \pm Sx$	188,56 \pm 0,29	486,63 \pm 6,82	4,30
	CV, %	1,75	6,43	3,90
VI	$X \pm Sx$	179,93 \pm 0,29*	578,45 \pm 4,86*	4,08
	CV, %	1,22	1,35	2,14

Примітка: * $P \geq 0,95$; ** $P \geq 0,99$ – різниця порівняно з контрольною групою.

Найкращими відгодівельними якостями і зокрема, найвищим середньодобовим приростом, характеризувались тварини поєднання ♀ЧБП (С) х ♂НЗЛ та ♀ЧБП (М) х ♂ЧБП (М) (578,45 і 693,66 г).

Вони досягли живої маси 100кг на 5,13- 9,05 днів раніше підсви-
нків контрольної групи. Тварини поєднань ♀ЧБП (НС) х ♂ЧБП (М) та
♀ЧБП (М) х ♂ЧБП(НС) мали середньодобові прирости відповідно
540,0-551,72 г і на 2,97-4,3 дні коротший період відгодівлі порівняно
з контрольною групою.

Висновки. У результаті проведених досліджень встановлено,
що більш ефективним за основними показниками виявились поєд-
нання, де материнською формою була червона білопояса порода І
класу, а батьківська – нова заводська лінія Добряк 3549 за класом
еліта.

Список використаної літератури

1. Балабанова І. О. Розробка прийомів підвищення репродуктивних
якостей свиней великої білої породи при відборі за інтенсивністю росту :
автореф. дис. ... канд. с.-г. наук. Херсон, 2000. 17 с.
2. Ващенко О. В. Продуктивність свиней при чистопородному розве-
денні та схрещуванні. *Розведення і генетика тварин*. Вінниця, 2016. Вип.
51. С. 34–41.
3. Галімов С. М. Відтворні якості свиней червоної білопоясої породи
при чистопородному розведенні та схрещуванні. *Вісник Полтавської дер-
жавної аграрної академії*. Полтава. 2007. Вип. 4. С.95-96.
4. Пелих Н. Л. Продуктивність свиней різних генотипів при чистопо-
родному розведенні, схрещуванні і гібридизації в умовах промислової тех-
нології : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук .Київ, 1998. 18 с.
5. Пелих В. Репродуктивні якості свиноматок із гнізд з різним співвід-
ношенням статей. *Тваринництво України*. 2001. № 7. С. 17–18.
6. Онищенко А. О. Відтворні якості свиноматок української м'ясної по-
роди при чистопорідному розведенні та схрещуванні. *Тваринництво Украї-
ни*. 2006. № 3. С.15–16.
7. Онищенко А. О. Вивчити ефективність використання свиней українсь-
кої м'ясної породи в якості материнської форми при чистопородному розве-
денні і схрещуванні : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук. Полтава, 2008. 20 с.
8. Ставецька Р. В., Судика В. В., Піотрович Н. А. Репродуктивні якості
свиноматок різних генотипів та за різних варіантів підбору. *Науковий вісник
Львівського національного університету ветеринарної медицини та біо-
технологій ім. С. З. Гжицького*. Львів, 2016. № 4, Т. 18. С. 139–143.
9. Стародубець О. О. Відтворювальні та відгодівельні якості свиней
породи дюрок при різних поєднаннях. *Таверійський науковий вісник*. Херсон
: Айлант, 2008. Вип. 52. С. 343–349.
10. Сусол Р. Л. Репродуктивні якості свиноматок великої білої породи
в різних типових поєднаннях. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2003.
Вип. 4. С. 118–123.